

III.

J E L E N T É S

AZ ORSZÁG' TÖRVÉNYHATÓSÁGAIHÓZ

a' magyar tudós társaság' igazgatóságától, a' társaság'
1833beli munkálódásai és pénztára' mibenléte felől.

HARMADIK ESZTENDŐ.

A.

MAGYAR TUDÓS TÁRSASÁGI MUNKÁLÓDÁSOK.

1833ban.

Héti ülés volt 32, a' nagy gyűlés alatt 16, November 2dikától 15dikéig. Szünidő 2 hónap.

Meghalván a' tiszteleti tagok közül Görög Demeter, annak helyére választotta a' társaság Gr. Andrássy Györgyöt. Egy új helyre Kovács Jánost. Honi levelező tagokul pedig következők választattak:

Antal Mihály, Pesten.

Dessewffy Aurél gróf, m. kir. helytartói titoknok, Budán.

Egyed Antal, koppán monostori apát, földvári plebános és alesperes, Tolna várm. táblabíró.

Frivaldszky Imre, orvos dr. a' nemzeti muzeumnál a' természetiek' tárában őrségéd.

Horvát Elek, a' kaposvári gymnasium' igazgatója.

Jakab István, m. kir. helytartói concipista, sz. m. és bölcselkedés' doctora: hites ügyvéd, Bihar' várm. táblabírája, Budán.

Klauzál Imre, Károlyi Lajos gróf' jószágai' igazgatója.

Kovács Pál, orvos doctor Révkomáromban.

Kőrösi Csoma Sándor, Azsiában.

Lassu István, a' m. kir. udv. kamara' lajstromozó hivatalánál cancellista, Budán.

Nagy János, szombathelyi megyebeli pap, Rába sz. mihályi káplán.

Rothkrepf Gábor, hites ügyvéd, a' Regélő és Honművész' szerkesztője, Pesten.

Szász Károly, a' nagyenyedi ref. collegiumban törvény' és hazai történetek' tanítója.

Szilágyi Ferencz, Kolosváratt a' ref. collegiumban historia, görög 's latin literatura' és ékesszólás' professora.

Tasner Antal, hites ügyvéd, Pesten.

Zsivora György, hites ügyvéd, az ifju Apponyi grófok' törvénytánítója, Párizsban.

Külföldi levelező taggá 6 választatott, u. m.

Babbage Károly, cambridgei professor, több tudós társaság' tagja.

Bendant F. S. Becsület' legiója rendjebeli, a' kir. ásványkabinét' igazgatója, Párizsban.

Bright Rikard, orvos doctor, a' Guy kórház' rendes orvosa Londonban, 's a' kir. társaság' tagja.

Kriebel János, cs. kir. kormányzéki tanácsos, Brzezanban.

Pertz György Henrik, Britanniai és Hannovera' királya' levéltárnoka 's Hannoverában a' kir. könyvtár' fő gondviselője.

Du Ponceau Péter, az amerikai philos. társaság' elölülője Philadelphiában; az Institut de France levelező 's Turinban a' tudományok' akademiája', Madridban a' historiai társaság' tagja.

Előbbi levelező tagjai közül halállal Simai Kristófot vesztette el a' társaság.

Okleveleiket az új tagok megkapták.

Az alaprajz' czikkjei szerinti munkálódások következők voltak:

A. A' HONI NYELV' MÍVELESÉRE NÉZVE.

I. Nagy magyar szótár' ügye.

1. A' matematikai műszótárt Bitnicz Lajos szerkesztetre küldötte bé.

2. Székely szavakat 12 féle gyűjteményben B. Lakos János; mesteremberek' műszavait Kölcsey Ferencz, Balásházi János, Nyiry István, Czuczor Gergely küldötte bé; történetirási műszavakat Petrovics Fridrik, orvosi tudománybelieket Horvát József; hadiakat Szontagh Gusztáv, Kis Károly, Baricz György; nyelvtudományiakat és philosophiához tartozókat Fábián, elavultakat Horvát Endre. Erdőszség', bányászság' szavai gyűltek bé Gedő Józseftől, ezüstmívesekéi Szentpéteritől.

3. A' theologiai műszavak' egybegyűjtése foly.

4. A' német-magyar zseb-szótár' nyomtatása folyamatban vagyon.

5. A' helyesírás' és szóragasztás' főbb szabályaira, beadták a' felszólított tagok észrevételeiket, 's így azok' 2-dik kiadása, az első' elfogytával, bővítve jelenend meg.

6. Beérkezett, 10 rendbeli népdalgyűjteményből 2 kötetre mehetők választattak ki, sajtó alá.

II. Régi magyar nyelvemlékek.

1. Kinizsi Pálné Magyar Benigna' imádságos könyvét 1513ból, Czech János fedezte fel, úgy egy legendás könyvet 1530ból Érsékújváratt a' Sz. Ferencziek' könyvtárában 's azok' lemásoltatása munkába vétetett.

2. Bertalan pap CL zsoltár fordításának (1522.) mását beküldötte Buczy.

3. Sz. Gergely' kettős beszélgetéseinek leiratása rendeltetett, mellyek Haenel szerint Middlehillben tálattnak. Nem különben

4. A' tihanyi klostromban levő predikációk és szentek' életei 1530ból.

A' mint ezen régi magyar nyelvemlékek egybe-
gyűlnék a' társasághoz hiteles másolatokban, kötetenként kiadásuk is megkezdetik.

B. MUNKÁK' KIADÁSA.

1833ban érkezett megvizsgáltatásra 58 kézirat. Ezek és az 1832ben jöttek közül visszaadatott mint el nem fogadható 32. Kiadásra méltónak találtatott:

a) A' játékos, Ifflandtól, ford. Thaller István; mint a' külföldi játékszín' IV-d. kötete.

b) Alzir, Voltairetól, ford. Jakab István, mint V-d. kötet.

cz.) Tancred, Voltairetól, ford. Árvay Gergely, mint VI-d. kötet.

Egy finansziiai, egy históriai 's törvényi, egy törvényes munka és egy román közöltetett még egyszer írójával. A' többinek vizsgálása foly.

Babbage Károly' logarithmiai tábláinak lenyomtatása a' szerzőtől Nagy Károly lev. tagnak általengedett stereotypusokról elfogadtatott.

A' társaság' Évkönyveinek első kötete megjelent, 4-d rétbén 369 lapon, mellyet a' társaság 13 külföldi tudós akademiának kezdett megküldeni.

Az 1832 $\frac{2}{3}$ beli színjátéki 100 arany díj ítéltetett 10 beérkezett darab között *Vérnász* szomorújátéknak. Írója Vörösmarty Mihály.

Tírus, szomorújáték Horvát Cyrilltől, amazzal együtt nyomtatásra és ívenként 5 arany jutalomra méltónak.

Dicsérettel megemléltendőnek a' *Valkói Amazon*, Hoblik Mártontól.

CZ. MUNKÁK' MEGBIRÁLÁSA.

A' társaság' folyóiratának Tudománytár czímmel megkezdése, tartalma' némelly változtatása után, 1834-re halasztatott.

D. JUTALOMKÉRDÉSEK.

Az 1831ben kitett nyelvtudományi kérdésre érkezett bé 7 felelet. Ezek között nyerte a' 100 arany jutalmat Csató Pál levelező tag. Tiszteletdíjra érdemesített Nagy János levelező tag' munkája, 's mind a' két rendbelinek sajtó alá adása is határozottatott.

A' mathesisi 1832beli kérdésre nem érkezett több egy feleletnél. Kapta ezt az alaprajz' értelmében Varga János, akkor Sárospataki deák, most nagykőrösi professor. A' munka' nyomtatása azonban elmaradt.

1833-ra

'következő kérdések támasztattak:

Törvénytudományi:

Tett-e a' magyar nemzet, honalkotmányában az időkhez és körülményekhez alkalmazott változtatásokat, 's ha tett, mellyek azoknak fő vonalai?

Természettudományi:

Mi a' Magyarország' némelly vidékein előforduló pokolvárnak természete, mellyek okai, óvó és gyógyító módjai?

A' feleletek' beküldésének határnapja Martius' 19-dike 1835.

'S mivel ns. Pest vármegye, Budán magyar színész társaságot vett köz pártfogása alá 1833beli October 1sőjén kezdve, a' társaság e' kérdést tűzte November 9kén ki, Junius 8kikáig 1834. tartó határnappal, 30 darab arany jutalom mellett:

Miképen lehetne a' magyar játékszínt Budapesten állandóan megalapítani?

Ezen kívül küldöttség neveztetett, melly a' budai magyar színészek' keze közt levő eredeti's fordított darabok' magyarságát javítsa grammatikai tekintetben.

Ezen czikkelynél jelentetik, hogy az 1832ben megjelent magyar munkák közül a' társaság következőnek ítélte a' 200 darab arany jutalmat:

MAGYAR SZÓTÁR

gyökérrenddel és deákozattal,

készítette

Kresznerics Ferencz,

1832.

Dicsérettel említette meg a' társaságnak 2d. köz ülésében felolvasott jelentése, ezeket, betűrendben:

Fáy András, a' Bélteky-ház.

Kisfaludy Károly' munkáinak 7 kötete.

Kölcey Ferencz' munkái, 1ső kötet, versek.

Szilágyi Ferencz, Klió, históriai Zsebkönyv, 1ső esztendő.

E. TUDOMÁNYOS UTAZÁSOK.

Petrovics Fridrik rendes tagot, ki Német- és Franciaországba utazott ki, megbízta a' társaság, utasításainál fogva, hogy az utjában eső könyvtárakat megvizsgálja, 's a' mi azekben Magyar- és Erdélyországot illető kézirat vagy még nem ismert adat van, hitelesen feljegyezze, le is másolja vagy másoltassa 's megküldje.

Költ Pesten, az Igazgatóság' üléséből, September 11dikén 1835.

Gr. Teleki József m.k.

Elölülő.

Döbrentei Gábor m.k.

Titoknok.

B.

A' M. TUDÓS TÁRSASÁG' TŐKEPÉNZALAPJA

1834 végével.

23

Alapítványok adományok 's kamati hatodokból :

		peng.fr.	kr.
1826ban.	Gróf Széchenyi István . . .	60,000	—
—	Gróf Vay Ábrahám . . .	8,000	—
—	Gróf Andrásy György . . .	10,000	—
—	Gróf Károlyi György . . .	40,000	—
—	Gróf Széchenyi Pál . . .	10,000	—
—	Gróf Batthyáni Iván . . .	10,000	—
—	Ifjabb gróf Esterházy Mihály	10,000	—
—	Neczpáli Justh Gábor . . .	1,000	—
—	Gróf Teleki József, Ádám, Sá- muel és László testvérek . .	5,000	—
—	Ifjabb gróf Esterházy Károly	10,000	—
—	Pallini Inkey Imre . . .	1,000	—
—	Gróf Festetics László . . .	10,000	—
—	Szepesi Szabó István . . .	200	—
—	Gróf Pálffy Ferencz holtig-aján- lata évenként 400 p. fr.		
1827ben.	József Főhg. Nádor . . .	10,000	—
—	Gróf Cziráky Antal . . .	3,000	—
—	Pápay Sámuel . . .	1,000	—
—	Hg. Batthyáni Fülöp . . .	40,000	—
—	Gróf Keglevich János . . .	4,000	—
—	Gróf Zay Károly . . .	2,000	—
—	Báró Mandell Károly . . .	1,000	—
—	Kopácsy József püspök . . .	1,000	—
1828ban.	Jankowich Miklós . . .	1,000	—
1830ban.	Gróf Károlyi István . . .	20,000	—
—	Gróf Károlyi Lajos . . .	10,000	—
—	Sz. kir. Buda fővárosa . . .	2,000	—
—	Sándor István hagyományaképen az Ország pénztárából 8840 fr. 's az ebből származott 's e' tőkéhez rótt 967 fr. 's 6 kr. kamatokkal együtt . . .	9,807	6
—	Vedres István . . .	200	—
	Öldal	280,207	6

		p. fr.	kr.
	Általvitel	280,207	6
1831ben.	Vághy Ferencz	400	—
—	Honth vmegye küldeménye	20	44
	1831ben lefizetett kamatok 1/6da a' Festetics László gr. egész évi kamatjával 2665 fr. 's hi- telezéskor e' mennyiséghez toldván a' pénztárból summa- kerekítésül 747 fr. 's 10 krral tészen ez évi tőkésített ka- mati mennyiség	3,412	10
1832ben.	Báró Prónay Sándor	2,000	—
—	Ürményi Ferencz	2,000	—
—	Bujánovics Sándor	400	—
—	Villax Ferdinand zirczi apát	1,000	—
—	Győri evang. gyülekezet' köz adománya	231	14
—	Fejér vmegye két rendű kül- deménye	610	20
—	Kolozsváry Sándor kanonok	400	—
—	Döme Károly kanonok	300	—
—	Perlaky Károly	100	—
—	Kálmán János plebános	100	—
—	Sz. kir. Fiume városa öt év alatt lefizetendő 1000 fr. alapítvány- tőkéjének lefizetett első ötöde	200	—
—	V. Ferdinand magyar király Ó Felsége' adománya	10,000	—
—	Nagy-Szombat sz. kir. városa küldeménye	200	—
—	Báró Szepeszy Ignác püspök' hol- tig-ajánlata évenként 600 p. fr.		
—	Gévay Antal holtig-ajánlata éven- ként 50 p. fr.		
	1832ben fizetett kamatok 1/6da, a' Festetics László gr. egész évi kamatjával 3673 fr. 30 kr. 's a' hitelezéskor a' pénztár- ból summakerekítésül toldott 8 fr. 26 krral tészen az ez évi kamati mennyiség tőkésítve.	3,681	56
1833ban.	Bács vmegye küldeménye	352	—
	Összesen	305,615	50

		p. fr.	kr.
1833ban.	Általvitel	305,615	30
—	Matus Ferencz tapi plebános hagyománya	45	36
—	Nyitra vmegye alapítványa	1,000	—
—	Illos József hagyománya	40	—
—	Komárom vmegye küldeménye	500	52
—	16 szepesi város küldeménye	200	—
—	Kőszeg városa küldeménye	5	—
—	Fiume városa 1000 fr. alapítvány-tőkéjének 2dik ötöde	200	—
	1833ban fizetett kamatok 1/6da, a' Festetics László gr. egész évi kamatjával 3473 fr.'s 37 5/6 kr., 's a' summakerekítés miatt a' pénztárból toldott 8 fr. 53 1/6 kr. az ez évi kamati mennyiség tőkésítve teszen	3,482	31
	Ezen kívül 1,050 fr. holtig-ajánlat évenként. Összesen :	311,089	29

A' M. TUD. ACADEMIAI PÉNZTÁR' ÁLLAPOTJA
1833' végével.

I. Bevételei:

	p. fr.	kr.
1832diki pénztári maradvány december' fogytán	19,423	36
Alapítványok 's adományokból	2,543	28
Alapítványi kamatokból	16,710	—
Kötelezvényi kamatokból	1,126	25
Eladott könyvek' árából	399	42
Összesen :	40,203	11

1833ban ezen és mult évekről fizetetlen maradt

	p. fr.	kr.
Alapítványi kamat	2,030	—
Hitelezvényi kamat	594	12
Holtig-ajánlat	1,850	—
Összesen a' maradéktartozás	4,474	12

II. Kiadás.

	p. fr.	kr.
Két rendű hitelezési kölcsön	16,500	—
Titoknok, levéltárnok, helybeli 's vidéki rendes tagok, tisztviselők és szolgálók díjára	7,145	54
Fizetéslen vidéki tagok nagygyűléskori napdíjaira 's utazásköltségeire	287	52
Nyomtatási, rajzi, metszési, lithographiai, könyvárosi, kötői 's oklevélkészületi költségekre	3,621	46
Butorozási és szállásfestési költségeikül	187	30
Lakbér fejében	1,125	—
Irományszerekre, világításra és fára	497	54
Jutalmazásokra	3,941	37 ⁴ / ₂₀
Posta és elegy apró költségekre	220	25 ⁴ / ₂₀
Az egész évi összes költség	33,527	58⁴/₂₀
Igy tehát kivonván a' 40,203 fr. 11 kr. bevéteiből		
a' 33,527 fr. 58⁴/₂₀ kr. kiadást		
Marad a' pénztárban		
1834re	6,675	12 16/20kr.
készpénzül.		

Az igazgatóságnak Pesten September 11d. 1835ben tartott üléséből.

Gr. Teleki József m.k.

Elsőülő.

Döbrentei Gábor m.k.

Titoknok.